

A győri jogászképzés évfordulójára

A győri jogászképzés évszázadait tárja fel és mutatja be ez a kötet,^[*] amit figyelmükbe ajánlunk.. Sok jogász – még a győri egyetem jogi karán diplomát szerző jurátus is – meglepődve olvassa a könyv címét: az évszázados győri jogászképzésről. A modern kori győri jogászképzést már sokan ismerik: a jogász szakma, a Győrben végzett jogászokat foglalkoztató bíróságok, ügyészségek, ügyvédi irodák, a közigazgatási szakemberek egyaránt.

A győri jogászképzésnek múltja van, büszkén vállalható tradíciója. A természetjog oktatását – a nagy természetjogi elméletek megjelenését követően nem sokkal – már 1754-ben kezdték Győrben, bár még nem a jogászképzés részeként, hanem a bölcséleti és a teológiai oktatás keretében.

Győri látkép

[*] Biczó Zalán (szerk., vál.): *A győri jogászképzés évszázadai*. Győr, 2008, Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam-és Jogtudományi Kar – 3W Stúdió.

Mária Terézia királynő felsőbb elhatározásának megfelelően alakult meg a királyi akadémia Győrben, amely 1776. november 6-án kezdte meg működését. Ettől kezdve folyt rendszeres jogászképzés (a bölcséleti és a teológiai oktatás mellett) a Győri Királyi Akadémián. Az oktatott tantárgycsoportok: az államtan, a kamarai (mai szóval a pénzügyi) és gazdasági tudományok, a természetjog, a nemzeti és az egyetemes közjog és az egyházjog.

A kötet részletesen leírja a győri jogászképzés történetét, bemutatja a képzés rendszerét, a tanterveket és azok fejlődését, a jogakadémiai vizsgarendszert.

A győri universitas büszkén ismerheti meg és vállalhatja a győri akadémia tanárait, akik közül száznegy főnek az életrajzát közli a kötet.

A kiváló oktatók – nagy részük magas közjogi pozíciókat is betöltött – közül sokan a Magyar Tudományos Akadémia tagjai lettek, a budapesti és más egyetemek vezető tanáraiként folytatták pályájukat.

● A Győri Királyi
Jogakadémia épülete
a Megyeháza utcában

● A neológ zsinagóga
a Széchenyi István
Egyetem Varga Tibor
Zeneművészeti
Intézetének épülete

Érdemes kiemelni közülük néhányat:

Czuczor Gergely győri rendi növendék volt, majd akadémiai tanár. Tanári pályáját megszakította és kettétörte az, hogy a szabadságharcban való részvétele miatt hat évet Kufstein várában raboskodott.

Hajnik Imre kiváló jogtörténész, közjogász, aki az akadémia igazgatói posztját is betöltötte, később vallás- és közoktatásügyi miniszter, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, a budapesti tudományegyetem rektora volt.

Kautz Gusztáv a Győri Királyi Jogakadémia igazgatója, Győr város főjegyzője volt.

Pauler Tivadar büntetőjogász, később vallás- és közoktatási, majd igazságügyi miniszter az 1870-es évek nagy kodifikációs időszakában.

Timon Ákos a Győri Királyi Jogakadémia tanára, később a Budapesti Királyi Pázmány Péter Tudományegyetem rektora, egyházjogot, egyetemes- és magyar jogtörténetet tanított.

A győri akadémián tanuló nevesebb diákok közül hatvanháromnak a rövid életrajzát ismerteti a kötet, közöttük neves jogászokét, tudósokét, államférfiakét: Cholnoky Viktor a Győri Királyi Jogakadémia, majd a Budapesti Királyi Magyar Tudományegyetem joghallgatója, író, újságíró, Bernard Shaw első magyar fordítója.

Deák Antal József, aki Deák Ferenc 14 évvel idősebb bátyja, és aki öccse neveletésében jelentős szerepet töltött be. Jogakadémiai tankönyvszerző, Zala me-

gye első alispánja volt, majd a vármegye első követe, az országgyűlési ellenzék jelentős tagja.

Deák Ferenc, a „haza bölcse”, aki 1817 és 1821 között a győri akadémián először bölcslethallgató, majd joghallgató. Az akadémia elvégzése után Pesten tanult tovább, majd ügyvédi vizsgát tett, ezután hazatért családi birtokaira, majd többek között vármegyei tisztiügyész, majd táblabíró volt. Politikai pályáját – leköszönő bátyja helyett – Zala vármegye követeként kezdte meg az Országgyűlésben.

Horvát Boldizsár jogi tanulmányait a győri Királyi Kerületi Akadémián kezdte el, ügyvédi vizsgát tett és Szombathelyen folytatott ügyvédi gyakorlatot. Az 1848–1849-es szabadságharc után osztrák fogságba került. Barátság fűzte Deák Ferenchez, akinek a javaslatára igazságügyi miniszternek nevezték ki 1867. február 19-től, amely posztot 1871. június 11-ig töltötte be.

Kautz Gyula, bölcsélet- majd joghallgató volt Győrben (1845–1848) között. Jogi tanulmányait ezután a pesti Magyar Egyetem jogi fakultásán folytatta, a Pozsonyi Királyi Jogakadémián tanított, majd a Nagyváradai Jogakadémia rendes tanárává nevezték ki, az MTA tagjává választották, Győr város országgyűlési képviselője volt.

Mikszáth Kálmán érettségi vizsgája után 1869–1870 között a Győri Királyi Jogakadémia hallgatója volt. Ügyvédgyakornok Balassagyarmaton, újságíró, novellái és elbeszélései tették ismert íróvá. 1887-től országgyűlési képviselő, az MTA levelező, majd tiszteletbeli tagja.

A modern kori jogászképzés 1995 szeptemberében kezdődött el Győrött.

A Széchenyi István Egyetem

A győri jogászképzés újraindításának ötlete Szekeres Tamás főigazgatótól származott, aki 1992. október 29-én Bihari Mihályt, az ELTE Állam- és Jogtudományi Karának tanszékvezetőjét bízta meg egy felkérő levélben azzal, hogy készítsen tervezetet a jogászképzés megindításának lehetőségéről és az ezzel járó feladatokról. A győri jogászképzés megindítása része lehet a Széchenyi István Főiskola egyetemmé fejlesztésének – közölte Szekeres Tamás.

A felkérés alapján Bihari Mihály – Győr városához és térségéhez valamilyen módon kapcsolódó budapesti jogi kari tanárok: Hársfalvi Rezső, Kukorelli István, Nagy Tibor Gyula, majd Horváth Pál és Szalay Gyula bevonásával – készítette el *A jogászképzés megszervezése és beindítása a Győri Egyetemen* című tervezetet és adta át Szekeres Tamás főigazgatónak 1993. január 8-án. Két év múlva iratkoz-

hattak be az első joghallgatók Győrbe – az ELTE Állam- és Jogtudományi Kara kihelyezett tagozatának diákjaiként – és kezdték meg jogi tanulmányaikat.

Az első doktoravató és diplomaosztó ünnepségre 2000. július 1-jén került sor Győrben, amikor 87 új jogászdoktor vehette át diplomáját.

2002. január 1-jétől a győri Széchenyi István Főiskolából Széchenyi István Egyetem lett. 2002. szeptember 1-jétől az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar Győri Tagozata önálló jogászképzésre kapott szakindítási engedélyt. A jogászképzés ma már önálló, egyetemen belüli kari szervezeti keretben zajlik.

2007. január 1-jétől a Győri Széchenyi István Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara felvette a legnevesebb győri jurátus, Deák Ferenc nevét.

A győri jogászképzés – ha megszakításokkal is – négy évszázadban működött, a XVIII., a XIX. és a XX-XXI. évszázadban. 1776 novemberétől 1892-ig királyi jogakadémiaként, 1995-től folyamatosan, immáron a XXI. századba átnyúlva folyik jogászképzés Győr városában.

Az elmúlt évszázadok nagy tanáregyéniségei közül megemlítettünk jó néhányat. Az 1995-ben újraindult győri jogászképzés jelentős tanáregyéniségei közül is kiemelhetünk többeket:

Bihari Mihály, a politikatudomány professzora, a tudományok doktora (MTA doktor, DSc), szakfelelős, alapító igazgató, tanszékvezető, alkotmánybíró (1999–2008), az Alkotmánybíróság elnöke (2005–2008), volt országgyűlési képviselő (1994–1998), az MTA Közgyűlésének – az MTA doktorai közül választott – tagja.

Németh János, a polgári eljárásjog professzora, tanszékvezető, a tudományok

kandidátusa (CSc), alkotmánybíró (1997–2003), az Alkotmánybíróság elnöke (1998–2003).

Lamm Vanda, a nemzetközi jog professzora, tanszékvezető, az MTA levelező tagja, az MTA Jogtudományi Intézetének igazgatója.

Vörös Imre, a nemzetközi gazdasági jog professzora, a tudományok doktora (MTA doktor, DSc), alkotmánybíró (1990–1999).

Kukorelli István, az alkotmányjog professzora, a tudományok kandidátusa (CSc), tanszékvezető, alkotmánybíró (1999–2008).

Horváth Pál, az egyetem állam- és jogtörténet professzora, tanszékvezető, a tudományok doktora (MTA doktor, DSc).

Lenkovich Barnabás, a civilisztika professzora, a tudományok kandidátusa (CSc), tanszékvezető, az állampolgári jogok volt országgyűlési biztosa (2001–2007), alkotmánybíró (2007-től).

Polt Péter, a büntető eljárásjog oktatója, legfőbb ügyész (2000–2006).

Földesi Tamás, a filozófiatudomány professzora, a tudományok doktora (MTA doktor, DSc), tanszékvezető.

Szalay Gyula, egyetemi docens, a tudományok kandidátusa (CSc), alapító igazgatóhelyettes, majd igazgató, tanszékvezető, a győri egyetem rektorhelyettese, a kar első dékánja (2007. január 1-jétől).

Ficzere Lajos, a közigazgatási jog professzora, a tudományok doktora (MTA doktor, DSc), tanszékvezető, a győri Állam- és Jogtudományi Intézet igazgatója (2000–2003), az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar dékánja (1993–2002).

Mezey Barna, a magyar jogtörténet professzora, a tudományok kandidátusa (CSc), tanszékvezető, az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar dékánja (2002–2008).

A Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Karának épülete

